

PŘÍBĚH

Filemon a Baucis

Za starých časů bral na sebe Zeus podobu pozemšťana, sestupoval z Olympu a zkoumal, jsou-li lidé dobří nebo zlí. Na cestách ho doprovázel Hermes, posel bohů. Na své pouti se božská dvojice jednou zastavila ve svěžím údolí. Ze strání svítily bílé dvorce a bohaté statky a z pastvin se ozývalo bučení a bečení tučných stád. Slunce již sjíždělo po svahu oblohy a Hermes proto řekl: „*V takovémto utěšeném údolí bychom snad mohli přenocovat. Půjdu do některého statku a požádám o nocleh.*“ Zeus přikývl a Hermes se vydal k největšímu dvorci. Za chvíli byl zpátky a řekl „*Vyhnali mě, pro nějaké tuláky prý nocleh nemají.*“ „*Jen jdi jinam,*“ řekl mírně Zeus, „*bohatých dvorců je tu dost. Možná, že se smilují jinde nad unavenými poutníky.*“ Hermes tedy šel, ale pochodil stejně. V celé vesnici nenašel Hermes jediný dům, který by je přijal pod střechu. „*A byl jsi opravdu všude?*“ usmíval se tajemně Zeus. „*Všude,*“ řekl Hermes, „*kromě jedné chatrné chaloupky tamhle u lesa. Je pokrytá jen slámou a rákosím. Bydlí tam jistě nejchudší lidé z celé vesnice. K těm přece nepůjdu, bylo by to stejně marné.*“ „*I jen jdi,*“ pravil Zeus. V chaloupce bydlel stařeček Filemon a stařenka Baucis. Žili tu už od mládí a ve svornosti a lásce tu i zestárli. Hermes spatřil stařečka Filemona na dvorku. Lámal do otýpek suché roští. Když se dověděl, že chudí pocestní hledají nocleh, řekl: „*Co máme, rádi dáme i vám. Ale mnoho toho nemáme, jsme chudí. Nevím, nevím, bude-li se vám naše pohostinství zamlouvat.*“ Hermes stařečkovi poděkoval a přivedl Dia. Sklonili v nízkých dveřích hlavy a vstoupili do chatrče. Filemon je upřímně přivítal a starostlivě chystal sedátka, na které stařenka Baucis prostřela čisté plátno a pospíchala k ohništi. Rozdmýchala doutnající oheň a postavila nad plamen kotlík s vodou a připravila jídlo. Jejich stůl byl vetvý a nakláněl se ke straně. Měl jednu nohu kratší. Filemon ji podložil střípkem a přisunul ke stolu prosté lehátko. Pokryl je svátečním přehozem a zval hosty k jídlu. Baucis otřela voňavou mátou stůl a před hosty za chvíli zavonělo uzené maso se zelím a vejce vařená v popelu, začervenaly se ředkvičky, zažloutl sýr a zazelenal se čekankový salát. Filemon přemýšlel, co by jim ještě mohl dát. Ztratil se na chvíli ze světnice a objevil se s jablky, ořechy, hrozny a s košíčkem fíků, které uzráli v malé zahrádce při chaloupce. Doprostřed stolu položil sladký medový plást a naléval víno s vodou do dřevěných bukových číší. Zeus a Hermes jedli a pili s chutí a usmívali se na dobrosrdečného stařečka a stařenku. pak se představili

„*Ó, Bohové navštívili naši chaloupku,*“ s bázní vydechla Baucis.

„*Jsme bohové,*“ řekli, „*sestoupili jsme na zem a nikdo nás nepřijal pod střechu. Vy jste nás ale přivítali a pohostili. Nyní všeho nechte a vystupte s námi na úbočí hory.*“ Filemon

a Baucis poslechli bohy a šli za nimi do stráně nad údolí. Když pomalým krokem vystoupali na úbočí, rozhlédli se a uviděli, že travnaté stráně, dvorce a statky zmizely pod vodou a vítr hnal vlny ke břehům nového jezera. Z bahna na mělčinách vyrazil rákos a ověncil nepokojnou hladinu mladou zelení. Stařečkovi i stařence se naplnily oči slzami. Vzpomněli si na své známé. Všechny ty, jejichž dveře zůstaly zavřené, zavalily vlny. Jen chaloupka Filemona a Baucis stála na břehu jezera jako rybářská chatrč. Stařečkové hleděli s dojetím na slaměnou střechu a známé zdi. Najednou se střecha rozevřela jako kalich květiny a vyrůstaly z ní štíhlé mramorové sloupy, které rostly do výšky. Dřevo se proměnilo v hladký kámen a slaměné došky se zaleskly zlatem. Místo nuzných dřevěných vrátek zazářily v soumraku tepané a zdobené dveře a přede dveřmi se vyhouply ze země bílé stupně, jako by z trávy vytryskl zpěněný pramen a zkameněl. U jezera se už nekrčila nuzná chatrč, tyčil se tam nádherný chrám.

„Spravedlivý Filemone a spravedlivá Baucis, rád vám za vaši dobrotu a pohostinnost splním přání.“ Filemon a Baucis se nemuseli spolu radit. Rozuměli si i beze slov. *„Bohové,“* řekl Filemon, *„dovolte nám stát se strážci a sluhy toho krásného chrámu, a až se naplní čas, kéž bychom zemřeli ve stejnou chvíli.“* Bohové splnili jejich přání. Filemon a Baucis se stali strážci chrámu a opatrovali jej, dokud nenadešel den, kdy se měli rozloučit se životem. Hřáli se spolu před chrámem na výsluní a vzpomínali na to, co prožili. Tu vidí Filemon, jak Baucis obrůstá listím, a Baucis zpozoruje, že Filemon se ztrácí v mlze zelených lístků. Vztáhne po něm paži a paže se promění v rameno stromu, ve větev plnou zelených snítek. Filemon rozevře paže v náruč a jeho tělo se mění v kmen stromu a rozevřená náruč se plní haluzemi. *„Sbohem,“* zavolá Filemon. *„Sbohem,“* řekne Baucis a současně jim ústa zarostou větrovím. Tak se proměnil Filemon v dub a Baucis v lípu. I po smrti jsou si nablízku, a zavane-li vítr, dotýkají se něžně haluzemi.

